

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-419/2018. és az AJB-582/2018. számú ügyekben
(előzmények: AJB-1294/2017., AJB-5122/2017.)

Előadó: dr. Hoffmann Orsolya

Érintett szervek:

Penci Közös Önkormányzati Hivatal Püspökszilágyi Kirendeltsége
Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala
Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatala
Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

2018.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-419/2018. és az AJB-582/2018. számú ügyekben**

Előadó: dr. Hoffmann Orsolya

Az eljárás megindítása

Az AJB-582/2018. sz. ügyben a bejelentő 2014. március 18-án közérdekű bejelentést nyújtott be a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőséghez (továbbiakban: felügyelőség). Beadványában a környezetvédelmi hatóság intézkedését kérte, Püspökszilágy településen a sportpálya melletti területen az önkormányzat által kihelyezett konténer, illetve azzal összefüggő vélelmezett illegális hulladéklerakás ügyében. A bejelentő közérdekű bejelentése intézése miatt 2017. január 26-án panasszal fordult Hivatalomhoz. Kifogásolta, hogy a felügyelőség és annak jogutód szerve, a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala (továbbiakban: Érdi Járási Hivatal), valamint Püspökszilágy Község Önkormányzata (továbbiakban: önkormányzat) bejelentését nem vizsgálták ki megfelelően. Álláspontja szerint az érintett hatóságok mulasztása és intézkedésének hiánya miatt a környezetszennyezés a mai napig fennáll.

Az AJB-419/2018. sz. ügyben a beadványozó a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatalánál (továbbiakban: Váci Járási Hivatal) 2017. április 18-án Püspökszilágy településen a csatornahálózat kiépítésénél keletkezett és deponált hulladékkal kapcsolatban közérdekű bejelentést nyújtott be. A Váci Járási Hivatal a közérdekű bejelentést 2017. május 3-án áttette a Penci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjéhez (továbbiakban: jegyző). A panaszos kifogásolta a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályánál (továbbiakban: kormányhivatal), hogy a jegyző 2017. június 6-án kelt. válaszával kivizsgálás nélkül a bejelentést lezárta. A kormányhivatal a közérdekű bejelentés intézésének kivizsgálását sérelmező panaszt 2017. augusztus 8-án áttette a Hivatalomhoz.

Mindkét közérdekű bejelentés Püspökszilágy településen a sportpálya melletti területen lévő hulladék-elhelyezés körülményeit vitatta és tekintettel arra, hogy az érintett ingatlanok részben önkormányzati tulajdonban vagy hasznosításban állnak, ezért vizsgálatomat a két ügy iratanyagának megismerését követően összevontam.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 38/A-C. §-ai értelmében az alapvető jogok biztosa – egyebek mellett – kérelemre vizsgálja a közérdekű bejelentések törvényben meghatározott szervek általi megfelelő intézését.

Mivel a beadványokkal összefüggésben felmerült a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, a petíciós jog, az egészséges környezethez való jog, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye sérelmének gyanúja, ezért vizsgálatot indítottam, amelynek során megkerestem az érintett szerveket.

Az érintett alapvető jogok

A jogállamiság, valamint a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független demokratikus jogállam.” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Petíciós jog: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közbatalmat gyakorló szervhez.” [Alaptörvény XXV. cikk]

Az egészséges környezethez való jog: „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok

- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.)
- a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Pkbt.)
- a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Ht.)
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.)
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.)
- a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet
- a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet
- a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet

Megállapított tényállás

Az AJB-582/2018. sz. ügyben (előzmény: AJB-1294/2017.) a beadványozó 2014. március 18-án közérdekű bejelentést nyújtott be a felügyelőségnek. Állítása szerint 2014. január hónapban Püspökszilágy község külterületén a sportpálya mellett az önkormányzat konténert helyezett el hamu és salak gyűjtésére. A kihelyezés után a konténer többször megtelt fűtésből származó salakkal és hamuval, egyéb építési hulladékkal, de információja szerint a konténert a közszolgáltató soha nem ürítette. Feltételezése szerint az önkormányzat dolgozói a konténer tartalmát rendszeresen a kerékpárpálya mögötti területen, környezetszennyező módon helyezték el. A bejelentő a konténerről és az illegális lerakási helyről fényképfelvételeket készített, amelyeket a beadványához csatolt.

A felügyelőség KTF-19898-7/2014. sz. levelével tájékoztatta a bejelentőt, hogy a bejelentést hatáskör hiányában a jegyzőhöz áttette.

2014. december 17. napjától kezdődően a bejelentő több alkalommal tájékoztatást kért a jegyzőtől, de közérdekű bejelentése érdemi vizsgálatáról választ nem kapott. A jegyző csupán a Polgármesteri Hivatalt érintő tüzesetre hivatkozással, az iratok megsemmisüléséről tájékoztatta, majd később arról, hogy az áttételről rendelkező iratok pótlása iránt 2015. január 13-án intézkedett. A bejelentő 2016. január 21-én ismételt tájékoztatást kért a jegyzőtől, de a jegyző ekkor sem a közérdekű bejelentése vizsgálatáról tájékoztatta, hanem arra kérte, hogy forduljon közvetlenül a problémával az aljegyzőhöz. Az aljegyző 2016. február 4-i válasza szerint az iratok 2015. év januári pótlásán kívül az ügyben egyéb intézkedés nem történt.

A bejelentő Hivatalomtól 2017. január 26-án kérte közérdekű bejelentése intézésének felülvizsgálatát, különös tekintettel arra a tényre, hogy állítása szerint az érintett hatóságok mulasztása miatt az érintett területen a környezetszennyezés a mai napig fennáll. Álláspontja szerint az önkormányzat érintettségére és a fényképekkel dokumentált jogellenes hulladék

elhelyezésre tekintettel, a felügyelőség nem dönthetett volna a közérdekű bejelentés áttételéről. A bejelentés tartalmazta azt a feltételezést, hogy az önkormányzat által kihelyezett konténerből az önkormányzat dolgozói szállították át a hulladékot az „illegális depózási helyre”.

Véleménye szerint a felügyelőség nem vizsgálta, hogy az önkormányzat valóban közszolgáltatóval szállította-e el a konténerből a hulladékot. A bejelentő ugyanis 2014. augusztus 6-án elektronikus formában közérdekű adategényléssel fordult a hulladékgazdálkodási közszolgáltató felé. A közszolgáltató tájékoztatása szerint a tárgyban szereplő konténert nem szállították, azt nem ürítették. A beadványozó álláspontja szerint az önkormányzat tévesen tájékoztatta a felügyelőséget a hulladék elszállítása kapcsán. A panaszos sérelmezte, hogy a felügyelőségi áttételt követően az önkormányzat a bejelentését érdemben nem vizsgálta és vizsgálatának eredményéről nem tájékoztatta.

A panaszos egyidejű tájékoztatása mellett a felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében az Ajbt. 21. §-a alapján 2017. március 20-án megkerestem a kormány megbízottat. A tárgyi ügy vonatkozásában az áttétel okán szükségesnek tartottam megkeresni a Penci Közös Önkormányzati Hivatal (továbbiakban: Közös Önkormányzati Hivatal) jegyzőjét is.

1. A kormányhivatal PE-06/KTF/15452-1/2017. sz., 2017. április 11-én kelt válaszában megírta, hogy a felügyelőség 2014. május 2-án kelt KTF-19898-3/2014. sz. levelében a Pkbt. 2. § (2) bekezdése alapján tájékoztatta a bejelentőt, hogy a felügyelőség munkatársai helyszíni ellenőrzést tartottak a területen. A felügyelőség közbülső tájékoztató levelében felhívta a bejelentő figyelmét, hogy a bejelentésben foglalt vizsgálata harminc napnál hosszabb időt vesz igénybe, és a kivizsgálás megtörténtét követően annak eredményéről tájékoztatni fogják.

A 2014. április 24-ei helyszíni ellenőrzés során a felügyelőség megállapította, hogy a 054 hrsz-ú ingatlanon illegálisan elhelyezett hulladék található. A területen az épület mellett egy kihelyezett konténerben salakanyag volt és több zsák hulladék. A sportpálya mögött elhelyezkedő területen, több helyen hasonló salakanyag volt deponálva (összesen kb. 5 m³). Azok mellett 0,5 m³ mart aszfalt, 1 db. betonelem és 3 m³ földdel kevert építési-bontási hulladék volt.

A felügyelőség 2014. június 17. napján tájékoztatást kért az önkormányzattól. Az önkormányzat a felügyelőségnek adott válaszában azt nyilatkozta, hogy a Püspökszilágy 054 hrsz-ú ingatlan önkormányzati terület és az azon lévő konténert az önkormányzat üzemelteti és kezeli. A konténer kihelyezése éppen azt a célt szolgálja, hogy a tapasztalt illegális hulladék-elhelyezést megszüntessék. Az önkormányzat az érintett területen a hulladékot összegyűjti és a kormányhivatal részére mellékelt igazolásnak megfelelően, a szabályoknak megfelelően azt elszállítatja.

A kormányhivatal tájékoztatásában kiemelte, miszerint az önkormányzat dokumentummal igazolta, hogy a konténer elszállítását a hulladékgazdálkodási közszolgáltató végezte. Azzal kapcsolatban azonban nem állt rendelkezésre információ, hogy azt milyen rendszerességgel végezte. Külön felhívta a figyelmemet arra, hogy a tárgyi ügyben az érintettek közszolgáltatási tevékenységeihez szükséges feltételek ellenőrzésére a felügyelőség hatáskörrel nem rendelkezett.

A kormányhivatal megkeresésemre adott válaszában kiemelte továbbá, hogy az önkormányzat nyilatkozatát támasztotta alá a bejelentő által csatolt 2013. november 28-ai közmeghallgatásról készült jegyzőkönyv is. A jegyzőkönyv tartalma szerint ugyanis, a közmeghallgatás egyik résztvevője javaslatot tett arra, hogy az önkormányzat helyezzen el egy konténert, ahová a lakosság a salakot el tudja helyezni, így nem más módon válnak meg attól. A felvetésre a polgármester azt válaszolta, hogy kijelölnek egy helyet a konténer elhelyezésére.

A kormányhivatal arról tájékoztattott, hogy a vizsgált időszakban hatályos jogszabályok szerint a Püspökszilágy 054 hrsz-ú magántulajdonban álló ingatlanon található hulladékokkal kapcsolatos ügyben a felügyelőség megállapította hatáskörének hiányát, ezért 2015. augusztus 5. napján kelt végzésével a közérdekű bejelentést áttette az ügyben keletkezett iratokkal együtt további intézkedés céljából a jegyzőhöz. A felügyelőség 2014. augusztus 6-án kelt. KTF-19898-

7/2014. sz. levelében tájékoztatta a bejelentőt is hatáskörének hiányáról és a közérdekű bejelentés áttételéről. A kormányhivatal jelezte, hogy a tárgyi ügyben ügyészségi vizsgálat is indult 2014-ben, amely szintén intézkedés nélkül zárult.

A kormányhivatal felhívta figyelmemet arra, hogy a felügyelőség – a tényállás tisztázása, valamint a hatáskör megállapítása körében – vizsgálta az érintett terület tulajdoni viszonyait a 2014. július 29-ei földhivatali nyilvántartási adatok alapján, de az adatlekérés csak a Püspökszilágy 054 hrsz-ú ingatlant érintette. A bejelentéssel érintett másik, a Püspökszilágy 052 hrsz-ú ingatlan tekintetében a felügyelőségi iratanyagban nem állt rendelkezésre információ.

A kormányhivatal végezetül arról tájékoztattott még, hogy 2016. december 1. napján helyszíni ellenőrzést tartott a területen. Az ellenőrzés során hulladék nem volt fellelhető. A jelenlegi területi környezetvédelmi hatóság, az Érdi Járási Hivatal sem rendelkezik olyan információval, amely a tárgyi területen újabb környezetszennyezésre utalna.

2. A Közös Önkormányzati Hivatal Püspökszilágyi Kirendeltségének aljegyzője 2017. március 20-án kelt. megkeresésemre csak rövid úton történt sürgetésemet követően válaszolt, 2017. július 31-én kelt, augusztus 9-én érkezett levelében. Megírta, hogy az önkormányzathoz nem érkezett közérdekű bejelentés, így a Pkbt. előírásai alapján nem történt intézkedés.

Tájékoztatása szerint a bejelentő az Info tv. 28. § (1) bekezdése alapján közérdekű adatigényléseket terjesztett elő a tárgyi ügyben, melyre a törvényi előírások alapján a tájékoztatást megkapta.

A válasz szerint a Püspökszilágy 052 hrsz-ú ingatlan az önkormányzat tulajdonát képezi; kivett saját használatú út. A 054 hrsz-ú földterület szántó művelési ágú és osztatlan közös tulajdonban van. A konténert szükség esetén a közszolgáltató szállította el az önkormányzat bejelentése alapján.

Az osztatlan közös tulajdonú külterületi ingatlanon valóban történt illegális hulladék elhelyezés, azonban az önkormányzat a tudomásszerzést követően haladéktalanul megszüntette a szennyezést és a kihelyezett hulladékot elszállította.

Arra vonatkozóan nem tartalmazott információt a válasz, hogy a konténer valóban csak hamu és salak gyűjtésére szolgált-e és mikor, milyen rendszerességgel szállították el. Emellett arra sem utalt, hogy az osztatlan közös tulajdonú ingatlanon milyen típusú, összetételű és mennyiségű hulladék elhelyezését tapasztalta, illetve mikor szerzett tudomást erről és mikor, kivel szállította azt el.

A válasz kiemelten azt hangsúlyozta, hogy az önkormányzati hivatali épület 2014. október 17-én leégett, a hulladék elszállításáról készült szállítólevél megsemmisült, így erről igazolást nem tudtak csatolni. Erre tekintettel a felügyelőség 2014. augusztus 5-ei áttételéről sincsenek adatok. Az ügy iratainak pótlása iránt 2015. január 13-án intézkedett az aljegyző, azonban válasz mindezidáig nem érkezett a felügyelőségtől.

Az aljegyző válaszában hangsúlyozta, hogy mivel a szennyezés megszűnt, így nem indokolt újabb vizsgálat indítása, a bejelentés álláspontja szerint nem megalapozott.

Az **AJB-419/2018.** számú beadvány (előzmény: AJB- 5122/2017.) előterjesztője a Váci Járási Hivatalnál 2017. április 18-án nyújtott be közérdekű bejelentést, amelynek tárgya Püspökszilágy településen a csatornahálózat kiépítésénél keletkezett és deponált hulladékkal kapcsolatos. A bejelentésben sérelmezte, hogy Püspökszilágy településen a 2011-2012-ben történt csatornázási munkálatok során keletkezett építési hulladékot, a nyomvonalból kitermelt iszapos földet, kőhulladékot, útalaphoz használt anyagokat, aszfalttörmeléket a csatornázást végző cég (továbbiakban: kivitelező) nem szállította el, hanem az önkormányzat irányításával a sportpálya melletti osztatlan közös tulajdonú ingatlanon helyezte el és a mai napig ott tárolja.

Állítása szerint a bejelentésben körülírt hulladék a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet 1. sz. mellékletének 17-es főcsoportjába tartozik. Véleménye szerint a tárolt építési hulladékot élővíz, a Szilágyi patak mellett helyezték el, a hulladék mennyisége 1500-1800 m³. 2012-ben a település akkori jegyzője azt a tájékoztatást adta a bejelentőnek a deponált

építési hulladékkal kapcsolatban, hogy mivel veszélyes hulladék, öt évig kötelező tárolni és aztán szét kell válogatni. Kifogásolta, hogy az önkormányzat engedély nélkül tárolja a hulladékot és a rendezetlen területen megjelentek a rágcsálók. Kérte a Váci Járási Hivataltól az ügy kivizsgálását és a hulladék elszállítását, a Ht. 84. §-ra tekintettel a jogsértő állapot megszüntetését és az eredeti állapot helyreállítását.

A Váci Járási Hivatal PE-17/GYAM/1034-2/2017. számú végzésével 2017. május 3-án a Ht. 61. § (6) bekezdésére hivatkozással a bejelentést a jegyzőhöz áttette és erről a tényről a bejelentőt a Pkbt. szabályai szerint tájékoztatta.

2017. június 6-án az önkormányzat aljegyzője 106/2/2017. számon tájékoztatta a bejelentőt, hogy érdemben megvizsgálta a közérdekű bejelentést. Válaszában felhívta a bejelentő figyelmét arra, hogy a csatornázási munkálatok során kitermelt földből a település határában BMX pálya épült. Az önkormányzat válaszában azt is megjegyezte, hogy több szerv vizsgálta már a problémát, de a bejelentések alaptalannak bizonyultak és lezárták azokat.

A bejelentő 2017. május 1-jén közérdekű adatigényléssel fordult a Váci Járási Hivatalhoz az ügygel összefüggésben, a Kivitelező által tárolt építési hulladék, törmelék és kitermelt föld elhelyezésére irányuló engedély kiadása kapcsán.

A Váci Járási Hivatal Építésügyi Osztálya PE-17/EP/639-2/2017. sz. végzésével, 2017. május 8-án a közérdekű adatigénylést áttette az önkormányzathoz azzal, hogy sem kiemelt építésügyi, sem építésfelügyeleti hatáskörben nem rendelkezik információval az önkormányzati beruházás részleteire vonatkozóan.

A panaszos 2017. július 31-én az első fokú környezetvédelmi hatóság felettes szervétől, a kormányhivataltól kérte a tárgyi közérdekű bejelentés intézésének felülvizsgálatát és környezetvédelmi hatáskörben az érdemi intézkedés kikényszerítését. Beadványozó állítása szerint a vis maior károk elhárítása érdekében 2017 májusában az önkormányzat további iszapot szállított a helyszínre. A panaszos sérelmezte, hogy az önkormányzat 2017. június 6-án kelt. válaszával kivizsgálás nélkül lezárta bejelentést. A közérdekű bejelentés felülvizsgálata iránti kérelmet a kormányhivatal 2017. augusztus 18-án az Ajbt. 38/A-C.§-aira hivatkozással Hivatalomhoz áttette.

A felmerült alapjogi sérelemre tekintettel, a tényállás tisztázása érdekében az Ajbt. 21. §-a alapján, 2017. december 4-én megkerestem a Váci Járási Hivatal vezetőjét, a Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét és a kormány megbízottat.

1. A Váci Járási Hivatal vezetője a PE-17/ALT/5-1/2018. sz. levelében arról tájékoztatót, hogy a beadványozó 2017. április 20-án közérdekű bejelentést tett a Járási Hivatalhoz, a Püspökszilágy település közműcsatorna építése során keletkezett építési hulladék tárolása kapcsán, melyet 2017. május 3-án a PE-17/GYAM/1034-2/2017. számú végzéssel, hatáskör hiányában áttett a jegyzőhöz. Az áttétel indokál a Ht. 61. §-a illetve a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11.§ (4) bekezdésében foglaltak szolgáltak.

A beadványozó 2017. május 9-én benyújtott közérdekű adatigénylését a Váci Járási Hivatal megvizsgálta és megállapította, hogy sem kiemelt építésügyi, sem építésfelügyeleti hatásköre tárgyi ügyben nincs, az önkormányzati beruházással kapcsolatos kérés a Ket. alapján az önkormányzathoz áttételre került.

2. A kormányhivatal PE-06/KTF/512-1/2018. sz. válaszában arról tájékoztatót, hogy a Váci Járási Hivatal a közérdekű bejelentést áttette a jegyző részére.

A kormányhivatal álláspontja szerint a közérdekű bejelentések alapján nem volt egyértelműen megállapítható a hatáskörrel rendelkező hatóság. Megjegyezte továbbá, hogy a települési önkormányzat jegyzője is hivatalból köteles a hatáskörét az eljárás minden szakaszában vizsgálni. A kormányhivatal válaszában arra is felhívta a figyelmemet, hogy a tárgyi közérdekű bejelentést a kormányhivatal 2017. augusztus 3-án – a hatáskörrel rendelkező – Érdi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya részére továbbította. A továbbított közérdekű bejelentés alapján az Érdi Járási Hivatal 2017. augusztus 10-én helyszíni ellenőrzést tartott a

püspökszilágyi sportpálya mellett található területen. Az ellenőrzés során a helyszínen tartózkodtak a bejelentők is. Az Érdi Járási Hivatal az ellenőrzés során megállapította, hogy a tárgyi ingatlanon több, növényzettel fedett depónia található. A deponált anyagon kézi ásóval több ponton talajfeltárás történt, amely alapján megállapításra került a depóniák anyaga (föld, kavics, beton darabok és építési-bontási hulladék).

Ezt követően a kormány megbízott levelében arról tájékoztattott, hogy az Érdi Járási Hivatal PE-06/KTF/15452-3/2017. számon, 2017. szeptember 15. napján kelt. levelében a tényállás tisztázása érdekében tájékoztatást kért az ingatlan tulajdonosaitól az ingatlanon található deponált föld származásával kapcsolatban, valamint tájékoztatta őket a helyszíni ellenőrzés tényéről.

Az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint az ingatlan tulajdonosainak száma jelentős. A megkeresésre adott válaszuk szerint a többségük nem rendelkezik információval az ingatlanon található hulladék származásáról, de néhányan emlékeztek arra, hogy a hulladékot az önkormányzat megbízásából szállították a helyszínre egy BMX pálya építése céljából, amelyet hivatalosan egy ünnepség keretében át is adtak.

Az egyes ingatlan tulajdonosok levelükben arról tájékoztatták az Érdi Járási Hivatalt, hogy a 2017. szeptember 29. napján, az önkormányzat által tartott közmeghallgatáson elhangzott, hogy az önkormányzat tudomással bír az ingatlanon található hulladékról és az ingatlan rendezését el fogja végezni.

Az önkormányzat PE-06/KTF/28696-3/2017. számon iktatott, 2017. október 25. napján kelt. levelében előadta az Érdi Járási Hivatalnak mint környezetvédelmi hatóságnak, hogy a Püspökszilágy, 052, 053 és 054 hrsz.-ú ingatlanok találkozásánál található földből kialakított BMX pályát felszámolják, a földben előforduló építési-bontási hulladékot megfelelően kezelik és a megfelelő terület eredeti állapotát visszaállítják 2017. november 30. napjáig.

Az Érdi Járási Hivatal 2017. december 12. napján előre be nem jelentett ismételt helyszíni ellenőrzést tartott a tárgyi ingatlanon. Az ellenőrzés során a helyszínen tartózkodott az önkormányzat polgármestere. A helyszíni ellenőrzés során megállapították, hogy az építési-bontási hulladékkal kevert föld továbbra is megtalálható az ingatlanon, az csak kis mértékben került megbontásra. A polgármester elmondása szerint a föld rostálását megkezdték, azonban a magas nedvességtartalom miatt nem lehetett befejezni.

Az Érdi Járási Hivatal – a polgármester nyilatkozata, a tárgyi ingatlan tulajdonosainak nyilatkozatai, valamint a közérdekű bejelentéshez csatolt fényképfelvételek alapján – megállapította, hogy az önkormányzat megbízásából deponálták a tárgyi ingatlanra az ott található építési-bontási hulladékkal kevert földet, valamint hogy annak további kezelésre – arra jogosult közszolgáltató felé – történő átadása az önkormányzat jogszabályban foglalt kötelezettsége.

A kormány megbízott arról is informált, hogy az Érdi Járási Hivatal a 2017. augusztus 10. napján tartott helyszíni ellenőrzése során kézi GPS készülékkel rögzített EOV koordináta pontok alapján megállapította, hogy a hulladék elhelyezésével érintett terület több helyrajzi számú ingatlant is érint (Püspökszilágy, 052, 053 és 054 hrsz.). A hulladék nagyobb része a Püspökszilágy, 054 hrsz.-ú ingatlanon került elhelyezésre.

A kormányhivatal válasza szerint az Érdi Járási Hivatal közigazgatási hatósági eljárás keretében teszi meg a további intézkedéseket, a tárgyi ingatlanon található hulladék további kezelésre történő átadására kötelezi az önkormányzatot.

3. Az aljegyző 541-1/2018. sz., 2018. március 9-én kelt válaszában arról tájékoztattott, hogy álláspontja szerint a korábbi közérdekű bejelentés miatti megkeresésem tartalma részben összefügg a mostani megkeresés tartalmával.

2014 októberében a hivatal épületének tüzesete során a hivatal irattára megsemmisült, így tárgyi ügyben számos ügyirat nem áll a rendelkezésre, amely alapján hiteles nyilatkozatot csatolhatnának. A Püspökszilágy 054 hrsz.-ú terület nagyobb részt szántó művelési ágú osztatlan közös tulajdonú ingatlan, amelyen a polgármester nyilatkozata szerint valóban történt illegális

hulladék elhelyezés. Az önkormányzat tudomásszerzést követően a szennyezést haladéktalanul megszüntette és a kihelyezett hulladékot elszállította.

A tárgyi közérdekű bejelentésre a bejelentő a Pkbt. előírásai alapján 2017. június 6-án a tájékoztatást megkapta.

Az aljegyző válaszában kiemelte, hogy 2017 augusztusában az Érdi Járási Hivatal PE-06/KTF/28696-1/2017. ügyszámon az érintett területen megtalálható depónia miatt vizsgálatot indított, mely alapján a polgármester a terület rendezésére – mivel az önkormányzati tulajdonú területeket is érint – a következő intézkedéseket javasolta:

A Püspökszilágy 048/2 hrsz-ú, illetve a vele szomszédos 052, 053 hrsz-ú önkormányzati utak pontos kitűzésére földmérővel szerződést kötnek. Az utak kitűzése és ingatlan-nyilvántartási rendezése mellett az önkormányzat vállalja a területen található építési anyagok szakszerű kezelését, az utak karbantartását.

Közmeghallgatáson a polgármester az osztatlan közös tulajdonú terület résztulajdonosaival – közel 80 családdal – tisztázta, hogy 054 hrsz-ú ingatlan rendezését is elvégzik. Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a 048/2 hrsz-ú úton a többszöri vízmű helyreállításból megmaradt beton és kevés bitumen keverék anyagból készült sárrázót megszünteti.

Az önkormányzati utak és az osztatlan közös tulajdonú terület találkozásánál kialakított gyermek BMX pályát felszámolják. A 054 hrsz-ú ingatlan egy részén, az eredeti rét művelési ágat a megadott m²-en visszaállítják. A munkával megbízott cég a megfelelő hatósági engedélyekkel rendelkezik. A munkák során - az előírások szerint - a pálya földanyaga osztályozva, rostálva lesz. A polgármester ígéretet tett arra, hogy a földben előforduló építési-bontási maradékot megfelelően tárolják és kezelik és az ehhez szükséges forrásokat elkülönítették.

A vizsgálat megállapításai

A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 38/A. § értelmében az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a 18. § (1) bekezdés a)-k) pontja szerinti hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését. A Penci Közös Önkormányzati Hivatal Püspökszilágyi Kirendeltsége, a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala, a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatala, valamint a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya – mint közigazgatási szervek – az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságoknak minősülnek.

Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az alapjogi biztos az intézmény létrejötte óta mindig is következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásai mentén – alkalmazta az alapjogkorlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

1. Az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdése értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*

Az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően az Alkotmány a *tisztességes eljárás*hoz való jogot explicite ugyan nem nevesítette, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a jogbiztonság elvéből levezethető eljárási garanciák egymásra vonatkoztatásával tartalmilag levezetett olyan alkotmányos alapjogot jelent, amely komplex követelményrendszerrel testesít meg, magában foglalva valamennyi, a jogállamiság értékrendjének megfelelő eljárási alapelvet és normát. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény már *expressis verbis* tartalmazza a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való jogot, rögzítve, hogy a közhatalmú szervek, hatóságok az ügyeket részrehajlás nélkül, tisztességes módon, ésszerű határidőn belül intézzék, döntéseiket pedig a törvényben meghatározottak szerint indokolják. A tisztességes eljárás követelménye olyan *minőség*, amelyet az *eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni*, és amely *hatékony gájt képezi a garanciális szabályok szándékolt félreértelmezésének, az egységes jogalkalmazás hiányából, a kiszámíthatatlanságból* következő tényleges és eshetőleges érdek- és jogsérelmek bekövetkezésének. Ezt tükrözik azok a korábbi AB határozatok is, amelyek újra meg újra kihangsúlyozták: *a közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszerűség követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők.* [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 422/B/1999. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. Ugyanez a határozat a következőt is kimondta: *Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartásának dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”.* A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során tehát túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikke érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam.*

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. [9/1992. (I. 30.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság szerint az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. [9/1992. (I. 30.) AB határozat, 75/1995. (XI. 21.) AB határozat] Ezért alapvetőek a jogbiztonság követelménye szempontjából az eljárási jogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI.8.) AB határozat]

3. Mindezek alapját képezi az Alaptörvény XXV. cikke, amelynek értelmében *mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervezethez.* A petíciós jog klasszikus tartalma alapján ugyanis két fogalmi elemmel bír; nemcsak a kérelem, panasz, illetve javaslat benyújtását akár egyénileg akár kollektíven, hanem a közhatalmat gyakorló szerv válaszadását is, ami *magával vonja, hogy az adott ügygel foglalkoznia kell.* Az Alkotmánybíróság értelmezésében *mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása.* [987/B/1990. AB hat.]

Ezek együttes vizsgálata adja ki a jelen ügy szempontjából lényeges alapjogi tartalmat, amely szerint a vizsgálat alá vonható állami szervek *alapjogi kötelezettsége felöleli mind az eljárás lefolytatásának tényét, mind annak minőségét.*

4. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, továbbá a (2) bekezdés rögzíti, hogy e jog érvényesülését Magyarország – egyebek mellett – a környezet védelmének biztosításával segíti elő.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését az egészséghez való jog alanyi oldalának, míg a (2) bekezdését az objektív, intézményvédelmi oldalának tekinti. Megállapította továbbá, hogy „Az egészséghez való alanyi jog az egyén testi és lelki integritását védi, s mint ilyen az ember egészségének megőrzésére szolgál.” [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat] Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a testi és lelki egészséghez való jog tartalmát és korlátozhatóságát és kimondta, hogy alapvetően nem alanyi jogként, hanem alkotmányi követelményként értelmezendő: az államnak azt az alkotmányos kötelezettségét jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.

Az Alaptörvény az egészséges környezethez, valamint az egészséghez való két alapvető jogon keresztül közvetlen kapcsolatot teremt a környezet állapota és az ember testi, lelki egészsége között. Így az ezen alapvető jogokkal kapcsolatos kérdéseket mindig vizsgálni kell az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról is

Az ügy érdemében

A közérdekű bejelentések intézése során keletkezett iratokból, valamint a bejelentések intézésére irányuló felülvizsgálati eljárásban a megkeresésekre kapott válaszok alapján megállapítottam, hogy az iratok tartalma több pontban egymásnak ellentmondó. Ebből adódóan a tényállás a rendelkezésre álló iratanyagból teljeskörűen nem tisztázható. Mivel azonban az ügy érdemi vizsgálata szempontjából, azaz a környezetszennyezés megszüntetése, az eredeti állapot visszaállítása tekintetében az ügyben hatáskörrel rendelkező Érdi Járási Hivatal eljárása jelenleg is folyamatban van, a vizsgálat során tett megállapításaimat a közérdekű bejelentések – ügyenkénti bontásban részletezett – vizsgálatának körülményeire korlátoztam.

AJB-582/2018.

1. Az ügy vizsgálatakor megállapítottam, hogy a felügyelőség a Pkbt. 2. §-ában foglaltak szerint megkezdte a bejelentés érdemi vizsgálatát, helyszíni ellenőrzést tartott, közbülső tájékoztatást írt a bejelentőnek, az önkormányzattól tájékoztatást kért, majd eljárása végén, a rendelkezésre álló információk alapján hatáskörének hiányát megállapítva a bejelentőt az áttételről tájékoztatta.

A Pkbt. 1. §(5) bekezdése első mondata szerint, ha a panaszt vagy a közérdekű bejelentést nem az eljárásra jogosult szervhez tették meg, a panaszt vagy a közérdekű bejelentést a beérkezésétől számított nyolc napon belül az eljárásra jogosult szervhez át kell tenni.

1.1. Az áttételt megelőzően szükséges az eljáró szerv **hatáskörének vizsgálata**, amellyel kapcsolatban az alábbiak hangsúlyozása szükséges.

A 2014. március 18-án tett közérdekű bejelentés egyértelműen megjelölte a konténer és az „illegális” hulladék elhelyezésével érintett ingatlanokat, valamint vélelmezte az önkormányzat „érintettségét” a nem szabályos hulladék-gyűjtése kapcsán. Az illegális hulladék elhelyezése esetén a hatáskört megállapító – a vizsgálat időszakában hatályos jogszabály szerint is – tisztázandó ténykérdés az önkormányzat „érintettségének” vizsgálata, amennyiben ugyanis a hulladéktól az önkormányzat vált meg jogellenesen, vagy a hulladék-elhelyezéssel érintett ingatlan tulajdonosa az önkormányzat, az eljáró környezetvédelmi hatóság a felügyelőség.

A korábban hatályos, a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése általános környezetvédelmi hatóságként – a rendelet ettől eltérő rendelkezése kivételével – a felügyelőséget jelöli ki.

Ezt egészíti ki a 13. § szakasz, amely szerint: a települési önkormányzat jegyzője – a fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője, a Budapest Főváros Önkormányzata által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyző – jár el a Ht. 61. § (6) bekezdésében foglalt környezetvédelmi hatóságként, kivéve, ha a hulladék tulajdonosa vagy az, aki a hulladéktól jogellenesen megvált vagy az ingatlantulajdonos az önkormányzat.

A Ht. 61. § (6) bekezdése szerint, a környezetvédelmi hatóság a jogellenesen elhelyezett vagy elhagyott hulladék elszállítására és kezelésére kötelezi azt a személyt, aki e szakasz rendelkezéseire figyelemmel a 31. § (1) bekezdésében megállapított kötelezettségének – a hulladékbirtokos gondoskodik a hulladék kezeléséről – önként nem tesz eleget.

Fentiekből egyértelműen levezethető a felügyelőség hatásköre abban az esetben, ha a hulladék tulajdonosa az önkormányzat, amely tényállási elemre vonatkozóan a felügyelőség vizsgálatát nem teljes körűen folytatta el.

A csatolt dokumentumok alátámasztották az önkormányzat érintettségét, melyek szerint a konténert az önkormányzat helyezte ki a 052 hrsz-ú, önkormányzati tulajdonú területe, illetve a sportpálya mögötti területen, a 054 hrsz-ú ingatlanon közel 8 m³ hulladék volt deponálva. A konténer kapcsán felmerült, hogy nem csupán hamu és salak gyűjtésére szolgált és annak jogszerű elszállíttatása, elhelyezése kapcsán a bejelentő további kifogásokat fogalmazott meg. Ugyanakkor az önkormányzat ellentmondó válaszai, az iratok pótlásának hiánya a tüzeset okán, kétségtelenül megnehezítette a környezetvédelmi hatóság tényállás tisztázási, hatáskör megállapítási feladatát.

Az előbbiekből következően a felügyelőség a 2014. évben rendelkezésére álló adatok alapján az osztatlan közös tulajdonban álló, magántulajdonú területen feltételezte „a lakossági eredetű” jogellenes hulladék elhelyezést. Ezen megállapításra alapozta hatásköre hiányát és tette át 2014. augusztus 5-én kelt. végzésével a Püspökszilágy 054 hrsz-ú ingatlanon található hulladékkal kapcsolatos közérdekű bejelentést a jegyzőhöz.

A hatáskör tekintetében fennálló bizonytalanságot támasztotta alá az a tény is, hogy az iratok alapján, az áttételt követően a kormányhivatal 2016. december 1-jén helyszíni ellenőrzést tartott a tárgyi ingatlanokon. Az ellenőrzésről jegyzőkönyvet vett fel és ellenőrzése során megállapította, hogy az érintett területen hulladék nem lelhető fel. Tehát az áttétel ellenére, a környezetszennyezés veszélyére, az esetleges önkormányzati érintettségre tekintettel a területi környezetvédelmi hatóság és annak felettes szerve nyomon követte az „ügyet”, hatósági cselekményeket foganatosított.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy az AJB-582/2018. sz. ügyben a felügyelőség a közérdekű bejelentés alapján indult eljárásban az intézkedési, tényállás kivizsgálási kötelezettségeinek csupán részlegesen tett eleget és ezáltal a jogbiztonsággal, az egészséges környezethez való, a petíciós és a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogokkal összefüggésben visszaállított okozott.

2. A 2014-ben indult közérdekű bejelentés áttétele jogszerűségének vizsgálatát azért nem tekinthetem okafogyottnak az időmúlásra tekintettel, mert a panaszos felülvizsgálati kérelme arra utalt, hogy a hatóságok mulasztása miatt a környezetszennyezés a mai napig fennáll, illetve az AJB-419/2018 számú felülvizsgálati ügy tárgya részbeni összefüggésre utalt a tárgyi közérdekű bejelentés tartalmával (érintett terület azonosságára, önkormányzat érintettségére utalás).

Vizsgálati eljárásaim során több alkalommal megállapítottam már, hogy megnehezíti a közérdekű bejelentések intézésének felülvizsgálatát, amennyiben összetett a tényállás, több szerv hatáskörét érinti a beadvány, illetve ha a bejelentő több témában párhuzamosan közérdekű bejelentést nyújt be az érintett szervekhez.

A tárgyi esetben tovább nehezítette a közérdekű bejelentés intézésének felülvizsgálatát, hogy az eljáró szerv – a közérdekű bejelentés vizsgálatára hatáskörrel rendelkező szerv – a hatáskörének hiányát állapította meg, majd áttételről rendelkező végzést hozott, végül ennek ellenére egy későbbi időpontban hatósági cselekményt foganatosított.

Amikor a felügyelőség az áttételről rendelkezett, ezen tényről a bejelentőt tájékoztatta. Az áttételt követően az új eljáró szervnek vizsgálnia kell a hatáskörét. Amennyiben fennáll az eljáró szerv hatásköre, a bejelentésben foglalt megállapításokat ellenőrzi és szükség esetén hivatalból eljárást kezdeményez és a vizsgálat lezárásáról a bejelentőt tájékoztatja. Amennyiben az áttételt követően a közérdekű bejelentést az eljáró szerv nem vizsgálja érdemben és elmarad a vizsgálata végén a bejelentő tájékoztatása, sérülnek a Pkbt. közérdekű bejelentő védelmében szabályozott eljárás garanciái.

Tovább nehezítette a vizsgálatot, hogy az aljegyző megkeresésekre csak sürgetésre, a rendelkezésre álló 30 napot jóval meghaladó időn belül válaszolt. Ezzel akadályozott az Ajb-t-ben foglalt vizsgálati kötelezettség teljesítésében, amely alapján a jobbiztonsággal és a tisztességes hatósági eljárással összefüggésben visszásságot okozott.

Válaszában az aljegyző arról tájékoztattott, hogy a tárgyban az önkormányzathoz közérdekű bejelentés nem érkezett. Tájékoztatása szerint a felügyelőség 2014. augusztus 5-ei áttételéről az önkormányzat birtokában nincsenek adatok, mivel a hivatal épülete 2014. október 17-én leégett. Az ügy iratainak pótlása iránti intézkedés 2015. január 13-án megtörtént, azonban tudomása szerint arra nem érkezett válasz a felügyelőségtől.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a fenti állítások önmagukkal ellentmondóak, valamint a kormányhivatal által csatolt iratanyagból megállapítható, hogy KTF-2091-1/2015. számon az önkormányzata részére, kérésüknek megfelelően az iratanyagot továbbították. Ezen iratban a dokumentumok megküldése mellett a felügyelőség felhívta az önkormányzatot a tüzesetről szóló hivatalos jegyzőkönyv pótlására is, mivel ezen kötelezettségének addig az önkormányzat nem tett eleget.

A jegyző tájékoztatásában ugyanakkor elismerte az osztatlan közös tulajdonú külterületi ingatlanon történt illegális hulladék elhelyezését, azt azonban nem fejtette ki, hogy erről milyen forrásból értesült.

A jegyző közérdekű adatigénylésnek minősítette a bejelentő későbbi megkereséseit, annak ellenére, hogy a beadványozónak tudomása volt a felügyelőségi iratanyag pótlása iránti intézkedésről, illetve a közérdekű bejelentés áttételének tényéről. Erre a beadványozó megkereséseiben fel is hívta a jegyző figyelmét. A jegyző a rendelkezésére álló információkról ennek ellenére sem tájékoztatta a bejelentőt, ellentmondó és késedelmes válaszával a vizsgálatomat nehezítette.

Fentiek alapján megállapítottam, hogy a közérdekű bejelentőt a jegyző a Pkbt. szerint a vizsgálat tartalmáról és befejezéséről nem tájékoztatta (mikor volt a területen behszíni ellenőrzés, jegyzőkönyv felvétel, a területen milyen típusú, összetételű és mennyiségű hulladék lerakását tapasztalta stb.), valamint a hatáskörében elvégzett intézkedésekről sem.

A jegyző az áttételt követően a közérdekű bejelentő többszöri jelzése ellenére késedelmesen intézkedett az iratanyag pótlása iránt, hatáskörét nem vizsgálta, intézkedési, kivizsgálási és a bejelentő részére előírt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, amellyel a jobbiztonsághoz, a tisztességes hatósági eljáráshoz, az egészséges környezethez, és a petíciós joghoz fűződő alapvető jogokkal összefüggésben visszásságot okozott.

AJB-419/2018.

A közérdekű bejelentés áttétele az érintett önkormányzathoz, ismételten megnehezítette a bejelentés tényállásának környezetvédelmi szakmai szempontok szerinti szakszerű vizsgálatát. Különösen összetett a tényállás, hiszen a beadványozó közérdekű bejelentését a Váci Járási Hivatal a Ket. szerinti végzéssel áttette a jegyzőhöz a Pkbt. 1. § (5) bekezdésére, a Ht. 61. §-ra és a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdésére hivatkozással.

A tárgyi bejelentésre az önkormányzat a Pkbt. 1. § (1) bekezdésére hivatkozással röviden, de nem érdemben válaszolt.

A 2017. május 1-én szintén a Váci Járási Hivatalhoz benyújtott közérdekű adatigénylés megnevezésű megkeresést a Váci Járási Hivatal szintén a jegyzőhöz tette át a Ket. 22. § (1), 28. § (2) bekezdésére hivatkozással, amelyre a beadványozó az önkormányzattól válasz nem kapott.

Álláspontom szerint hasonlóan az előző ügghöz, jelen esetben is mindkét beadvány pontos és részletes információkat tartalmazott és egyértelműen utalt az önkormányzat „érintettségére” (a hulladék birokosa és a jogellenes elhelyezéssel érintett terület tulajdoni viszonyai szempontjából is) és a beadványozó a Ht. 84. § alapján kérte a jogsértő állapot megszüntetését és a terület eredeti állapotának helyreállítását.

Ahogy arra már az előző AJB-582/2018. sz. ügy kapcsán is utaltam, korábban a környezetvédelmi hatóságok kijelöléséről szóló 481/2013. (XII. 17.) kormányrendelet 8. § (2) bekezdése, jelenleg a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 13. § (2) bekezdése általános környezetvédelmi hatóságként a területi környezetvédelmi hatóságot jelöli meg, tehát a megyei kormányhivatal járási hivatalát.

A települési önkormányzat jegyzőjének környezetvédelmi hatásköre az „illegálisan elhelyezett” hulladék megszüntetése esetén áll fenn.

A 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdésének utolsó fordulata kimondja, hogy nem a jegyző hatáskörébe tartozik, ha a hulladék tulajdonosa vagy az, aki a hulladéktól jogellenesen megvált vagy az ingatlantulajdonos az önkormányzat.

A Ht. 84. § (1) bekezdése szerint a környezetvédelmi hatóság az e törvényben, valamint más jogszabályban meghatározott előírások teljesítése érdekében a hulladékbirtokost, a hulladék tulajdonosát, illetve a környezethasználót kötelezi a környezetet veszélyeztető, szennyező, illetve károsító tevékenység felfüggesztésére, abbahagyására, az eredeti állapot helyreállítására.

Álláspontom szerint ezen, a környezetvédelem megelőzési elvére épülő hatásköri szabályok figyelmen kívül hagyása megnehezítette a hatáskörrel rendelkező szerv, tehát az Érdi Járási Hivatal érdemi intézkedési lehetőségét. Mindebből következően a Váci Járási Hivatal az áttételt megelőzően, a hatáskör megállapítás és tényállás tisztázási feladatkörében eljárva tévesen hivatkozott a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdésére, és ezzel a téves jogalkalmazással a jogbiztonsággal összefüggésben visszaállítást okozott.

Az AJB-419/2018. számú ügyben a továbbiakban megállapítottam, hogy a jegyző a közérdekű bejelentés alapján indult eljárásában hatáskörét szintén nem vizsgálta, intézkedési, kivizsgálási és a bejelentő részére előírt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, ezáltal sérült a jogbiztonság, a tisztességes hatósági eljárás, az egészséges környezethez való és a petíciós jog.

Azzal, hogy a bejelentő közvetlenül megkereste az Érdi Járási Hivatal felettes szervét, azaz a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályát, megindult a közérdekű bejelentés érdemi vizsgálata, a tényállás tisztázása. A felettes szerv továbbította a területi környezetvédelmi hatósághoz – Érdi Járási Hivatal – a bejelentést, így ezt követően a közérdekű bejelentés kiegészítését a bejelentő már közvetlenül a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez tette meg.

Az Érdi Járási Hivatal hivatalból eljárást indított, mely során helyszíni ellenőrzéseket tartott, talajfeltárást végzett, tulajdonosi nyilatkozatokat szerzett be, megkereste és kötelezte az önkormányzatot, az önkormányzat közmeghallgatást tartott, vállalta a terület ingatlan-nyilvántartási rendezését és az eredeti állapot helyreállítását.

Az Érdi Járási Hivatal arról tájékoztatott, hogy a közigazgatási hatósági eljárás keretében megteszi a további intézkedéseket, amely során a tárgyi ingatlanon található hulladék további kezelésre történő átadására kötelezi az önkormányzatot. A hatóság külön felhívta a figyelmemet arra, hogy a helyszíni ellenőrzés alkalmával, mivel a bejelentő a helyszínen volt, a szóbeli tájékoztatás megtörtént.

Intézkedések

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Pest Megyei Kormányhivatal kormány megbízottját, hogy

- intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyeljen a vonatkozó előírások maradéktalan betartására, kiemelten a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 11. § (4) bekezdésének utolsó fordulatára,

- a környezetvédelmi hatóság eljárása során minden jogszerű intézkedést tegyenek meg a szükséges kötelezések és az eredeti állapot helyreállítása érdekében.

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérem a Penci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét, hogy

- intézkedjen a jelentésben feltárt alapvető jogokat érintő visszasságok jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzéséről azzal, hogy a közérdekű bejelentések intézése során fokozottan ügyeljen a vonatkozó előírások maradéktalan betartására,

- a jövőben az alapvető jogok biztosa által folytatott vizsgálatok során, az alkotmányos jogköre gyakorlása és a tényállás tisztázása érdekében tett megkereséseiben foglaltaknak megfelelően maradéktalan, és határidőben történő tájékoztatást nyújtson.

Budapest, 2018. november 20.

Székely László

